

[Finansministeren.]

give den ansvarlige administration nogenlunde frie hænder til at disponere, og da statsbudgettet udarbejdes meget lang tid, før beløbene kommer til indtægt eller udgift, og da forholdene i løbet af en sådan periode kan ændres overordentligt stærkt, vil et krav om specifikation af budgettet og godkendelse af overskridelse af de enkelte summer virke altfor stærkt hemmende for administrationen. Disse betragtninger har da også medført, at man har indrømmet vore to største statsvirksomheder, statsbanerne samt post- og telegrafvæsenet, ret til på budgettet at opføre beløbene i store hovedsummer på selve finansloven. Derimod er der i anmærkningerne, der ledsager finansloven, vedvarende en ret udførlig specifikation, men betydningen af denne er væsentlig begrænset, efter at man i overensstemmelse med administrationskommissionens første betænkning af 1923 indleder anmærkningerne med følgende almindelige reservation:

„De i nedennævnte anmærkninger indeholdte oplysninger er af orienterende natur; de angiver styrelsens foreløbige overvejelser under budgettets udarbejdelse og binder ikke denne med hensyn til anvendelsen af de opførte beløb.“

Denne ordning omfatter som nævnt kun statsbanerne samt post- og telegrafvæsenet, men det er efter min mening en overvejelse værd, om ordningen ikke burde indføres ved andre statsvirksomheder, der drives på forretningsmæssig basis, idet de pågældende administrationschefer for at være ligestillet med det private erhvervsliv må kunne disponere ret selvstændigt. Jeg gør opmærksom på, at i den kommission, som foreslog den skitserede ordning, var alle daværende politiske partier repræsenteret, og ordningen har uden indvendinger fra nogen side været praktiseret i de sidste 25 år. Jeg er også aldeles overbevist om, at ingen i denne sal vil nære ønske om, at man ved statsbanerne og post- og telegrafvæsenet skal vende tilbage til det gamle system.

De anførte betragtninger om fagministerens stilling overfor de bevilgende myndigheder kan i store træk overføres til den enkelte embedsmands stilling overfor sin minister. Dersom altså embedsmanden har fået tilladelse til at iværksætte et eller andet arbejde, må han, dersom det viser sig, at arbejdet på grund af løn- og prisstigninger bliver dyrere end oprindeligt beregnet, i almindelighed kunne fortsætte arbejdet uden at indhente samtykke dertil. Dette gælder

naturligvis i ganske særlig grad reparations- og ombygningsarbejder, hvor det navnlig under de nuværende forhold ikke er muligt at indhente fast tilbud på arbejde, og hvor man derfor ofte står overfor situationer, hvor de endelige udgifter ikke stemmer med de kalkulerede. Naturligvis kan der foreligge tilfælde også af den heromhandlede kategori, hvor overskridelsen er så betydelig, at grundlaget for den oprindelige kalkule og den på denne hvilende bevilling må siges at være forskudt, og hvor den, der direkte har ansvaret for arbejdets udførelse, må henvende sig til sin minister. Denne må så tage stilling til sagen og tage beslutning om, hvorvidt bevillingsmyndigheden på ny skal høres.

Hvis ændrede planer vedrørende det enkelte arbejde fører til, at de beløb, der er stillet til rådighed for arbejdet, må forhøjes, er det en selvfølge, at sådanne overskridelser i hvert enkelt tilfælde må forelægges ministeren til godkendelse, og således at denne kan foretage den nødvendige henvendelse til bevillingsmyndighederne; dette må naturligvis altid ske i så god tid, at afgørelsen ikke i realiteten er foregrebet ved administrative dispositioner.

Hvad angår de så stærkt omtalte overskridelser fra den seneste tid, vil jeg gerne pege på, at en væsentlig del af disse skyldes løn- og prisstigninger; der er indtrådt efter overslagets udarbejdelse, det overslag, på hvilket den oprindelige bevilling var baseret. På den anden side må det indrømmes, at nogle enkelte af de omhandlede overskridelser er enten af en sådan størrelse eller karakter, at der på et tidligere tidspunkt burde være sket henvendelse til og søgt godkendelse af bevillingsmyndighederne.

Dette erkendes af pågældende ressortminister og er — så vidt mig bekendt — tilkendegivet og påtalt overfor vedkommende underordnede myndighed. At der i noget tilfælde skulle være tale om en tilstøttet tilsidesættelse af den bevilgende myndigheds berettigede krav om bestemmelsesretten over statens midler, foreligger der, mig bekendt, ikke noget om. Jeg vil også gerne tilføje, at selve den omstændighed, at en bevilling overskrides, i og for sig ikke i realiteten behøver at betyde, at der er disponeret økonomisk uforsvarligt. Til at bedømme dette sidste har vi jo i øvrigt statens revisionsorganer, nemlig hovedrevisoraterne og statsrevisionen, der samarbejder gennem statsregnskabsrådet. Påtaleretten i så henseende er jo ubegrænset, og det forum, for hvilket spørgsmål af denne art indankes, er som bekendt rigsdagen